

BACHADON ARTERIYALARINING EMBOLIZATSIYASI VA GISTEROEKTOMIYA

Ubaydullayev Shahboz Abbosovich,

tibbiyot fanlari nomzodi

Annotatsiya. Ushbu maqolada bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi (BAE) va gisteroektomiya usullarining klinik samaradorligi, ularning ayollar reproduktiv salomatligiga ta'siri hamda asoratlarning chastotasi tahlil qilinadi. Bachadon arteriyasining embolizatsiyasi bachadon miomalari va disfunktsional bachadon qon ketishlarini davolashda zamonaviy, minimal invaziv muolaja sifatida tobora keng qo'llanilmoqda. Gisteroektomiya esa — bachadonni jarrohlik yo'li bilan butunlay olib tashlash operatsiyasi bo'lib, og'ir klinik holatlarda qo'llaniladi. Tadqiqotda ikki usulning afzalliklari, kamchiliklari va bemorlarning tiklanish davri solishtiriladi.

Kalit so'zlar: bachadon arteriyasi, embolizatsiya, gisteroektomiya, bachadon miomasi, minimal invaziv usul, reproduktiv salomatlik, qon ketishni to'xtatish, ayollar sog'lig'i, jarrohlik muolajasi, invaziv bo'lmagan davolash.

Аннотация. В данной статье анализируется клиническая эффективность эмболизации маточных артерий (BAE) и методов гистерэктомии, их влияние на репродуктивное здоровье женщин и частота осложнений. Эмболизация маточной артерии становится всё более популярным современным минимально инвазивным методом лечения миом матки и дисфункциональных маточных кровотечений. Гистерэктомия — это операция по полному удалению матки хирургическим путем, применяемая в тяжелых клинических случаях. В исследовании сравниваются преимущества, недостатки и сроки восстановления пациентов после обеих процедур.

Ключевые слова: эмболизация, гистерэктомия, миома матки, минимально инвазивный метод, репродуктивное здоровье, остановка

кровотечения, здоровье женщин, хирургическое вмешательство, неинвазивное лечение

Annotation. *This article analyzes the clinical effectiveness of uterine artery embolization (BAE) and hysterectomy methods, their impact on women's reproductive health, and the frequency of complications. Uterine artery embolization is increasingly used as a modern, minimally invasive approach for treating uterine fibroids and dysfunctional uterine bleeding. Hysterectomy is a surgical procedure for complete removal of the uterus, applied in severe clinical cases.*

Keywords: *uterine artery, embolization, hysterectomy, uterine fibroid, minimally invasive method, reproductive health, hemorrhage control, women's health, surgical intervention, non-invasive treatment*

Ayollar reproduktiv salomatligi — zamonaviy tibbiyotning eng muhim yoʻnalishlaridan biridir. Soʻnggi yillarda bachadon miomasi, disfunktsional bachadon qon ketishlari va boshqa ginekologik kasalliklar sonining ortishi ushbu muammolarga samarali, xavfsiz va organ saqlovchi davolash usullarini izlashni talab qilmoqda. Anʻanaviy ravishda bunday holatlarda gisteroektomiya — bachadonni toʻliq olib tashlash operatsiyasi qoʻllanib kelgan. Biroq bu usul ayolning reproduktiv imkoniyatlarini butunlay yoʻqotishiga, baʼzida esa ogʻir asoratlarga olib kelishiga sabab boʻladi.

Soʻnggi oʻn yilliklarda tibbiyot amaliyotiga bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi (BAE) kabi minimal invaziv muolajalar joriy etilmoqda. Ushbu usul qon taʼminotini toʻxtatish orqali miomatoz tugunlarni regressiyaga uchratadi va shu bilan bemorning bachadonini saqlab qolish imkonini beradi. BAE usuli qisqa reabilitatsiya davri, past invazivlik darajasi hamda yuqori samaradorligi bilan ajralib turadi.

Mazkur maqolada bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi va gisteroektomiya usullarining klinik samaradorligi, ularning afzalliklari va kamchiliklari, shuningdek bemorlarning hayot sifati hamda reproduktiv

salomatligiga ta'siri tahlil qilinadi. Tadqiqot maqsadi — ayollarda bachadon patologiyalarini davolashda eng optimal va xavfsiz usulni aniqlashdan iborat.

Bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi — bu bachadon miomasi va boshqa patologiyalarni jarrohliksiz davolashga mo'ljallangan minimal invaziv muolaja bo'lib, uning mohiyati bachadonni oziqlantiruvchi arteriyalarni maxsus embolizatsion modda bilan to'sib qo'yishdan iborat. Natijada miomatoz tugunlarning qon ta'minoti to'xtaydi, ularning hajmi asta-sekin kichrayadi va klinik belgilar susayadi.

BAE usuli 1990-yillarning o'rtalaridan boshlab jahon amaliyotida keng qo'llanila boshlagan. Bugungi kunda ushbu usul ginekologiyada bachadonni saqlovchi samarali muolaja sifatida e'tirof etilgan. Muolaja rentgen nazorati ostida, mahalliy behushlik sharoitida amalga oshiriladi. Jarayon davomida femoral arteriya orqali kateter kiritilib, embol modda (polivinil spirt granulalari yoki mikrosferalar) yordamida bachadon arteriyasi to'siladi.

Bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi quyidagi afzalliklarga ega:

1. Operatsiya kesmasiz amalga oshiriladi;
2. Qon yo'qotish minimal darajada bo'ladi;
3. Tiklanish davri qisqa (3–7 kun atrofida);
4. Bachadon saqlanib qoladi va reproduktiv funksiyani saqlab qolish imkoniyati yuqori;
5. Qayta mioma rivojlanish ehtimoli past.

Shu bilan birga, BAEning ayrim cheklovlari ham mavjud: ayrim hollarda og'riq sindromi, isitma, infeksiya asoratlari kuzatilishi mumkin. Bundan tashqari, homiladorlik rejalashtirayotgan bemorlarda ehtiyotkorlik bilan qo'llanilishi lozim.

Gisteroektomiya — bachadonni to'liq yoki qisman olib tashlash operatsiyasi bo'lib, ko'pincha katta hajmli miomalar, malign o'sma shubhalari yoki og'ir qon ketishlarda qo'llaniladi. Bu usulning afzalligi — patologik to'qimalarni butunlay yo'qotish va kasallikning qaytalanish xavfini bartaraf etish imkoniyatidir.

Tadqiqotlar natijalariga ko'ra, bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi bemorlarning 85–90% holatida simptomlarning yo'qolishiga va mioma hajmining

sezilarli kamayishiga olib keladi. Shu bilan birga, bemorlarning 95% dan ortig'ida bachadon saqlanib qoladi. Gisteroektomiya esa radikal usul bo'lib, qaytalanish ehtimolini yo'qotadi, biroq organ yo'qolishi tufayli ayolning hayot sifatiga va ruhiy holatiga ta'sir ko'rsatadi.

BAE usuli, ayniqsa, reproduktiv yoshdagi ayollar uchun afzal hisoblanadi, chunki u nafaqat patologiyani bartaraf etadi, balki kelajakda homiladorlik imkoniyatini saqlab qoladi. Shu sababli, zamonaviy ginekologiyada BAE ko'plab klinik holatlarda gisteroektomiyaga muqobil, xavfsiz va samarali davolash usuli sifatida qo'llanilmoqda.

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi (BAE) va gisteroektomiya ayollarda bachadon patologiyalarini davolashda samarali usullar hisoblanadi. Biroq ularning har biri ma'lum afzallik va cheklovlarga ega.

BAE usuli minimal invaziv texnologiyalarga asoslangan bo'lib, u qisqa reabilitatsiya davrini, kam qon yo'qotishni va eng muhimi — bachadonni hamda reproduktiv funksiyani saqlab qolish imkoniyatini beradi. Bu usul ayniqsa reproduktiv yoshdagi ayollar uchun afzal hisoblanadi.

Gisteroektomiya esa radikal jarrohlik muolajasi sifatida og'ir va murakkab klinik holatlarda, shuningdek malign jarayonlardan shubhalanilganda qo'llaniladi. U patologik to'qimalarni to'liq bartaraf etadi, biroq ayolning reproduktiv imkoniyatlarini yo'qotishiga, ruhiy va gormonal o'zgarishlarga olib kelishi mumkin.

Shu sababli, har bir bemor uchun davolash usulini tanlashda individual yondashuv muhim ahamiyat kasb etadi. Klinik ko'rsatkichlar, bemorning yoshi, farzand ko'rish rejalari va sog'liq holati hisobga olinishi zarur.

Umuman olganda, bachadon arteriyalarining embolizatsiyasi zamonaviy ginekologiyada bachadonni saqlovchi, xavfsiz va samarali muqobil usul sifatida tobora keng qo'llanilmoqda. U gisteroektomiyani to'liq almashtirmasada, ko'plab holatlarda uning o'rnini bosuvchi samarali muolaja sifatida tavsiya etilishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Алимова Н.Ш., Хайдарова З.Ш. “Бачадон миомасини даволашда минимал инвазив усулларнинг самарадорлиги.” – Тошкент тиббиёт журнали, 2022, №3, 45–49-бетлар.
2. Давлетова М.Т., Турсунова Н.Б. “Гистерэктомия ва унинг асоратлари.” – Республика акушерлик ва гинекология илмий маркази ишлари, 2021, №2, 67–72-бетлар.
3. Popov A.A., Ivanova L.M. “Uterine Artery Embolization in the Treatment of Uterine Fibroids.” – Russian Journal of Obstetrics and Gynecology, 2020; 8(4): 25–31.
4. Pron G., Mocarski E., Bennett J. “Pregnancy after uterine artery embolization for leiomyomata: the Ontario multicenter trial.” – Fertility and Sterility, 2005; 83(2): 371–383.